# FAGPLAN 1.STUDIEÅR



Skolearet 1991-92

ARENDAL SYKEPLEIERHØGSKOLE

1.0	FOROR	D		1
2.0	UNDER	VISNINGSM	AL	2
3.0	OVERS	SIKTSPLAN		5
4.0			KUNNSKAPSOMRÅDE OG PRAKSIS DEL I OG DEL II	6
	4.1	SYKEPLEIER	FAGET DEL. 1	7
		4.1.1	etiske grunnlag	7
		4.1.2	Grunnleggende sykepleiebehov	10
		4.1.3	Sykehushygiene	12
		4.1.4	Demonstrasjon av metoder/prosedyrer	
			praktiske øvelser	14
	4.2		FAGET DEL II	15
		4.2.1	Sykepleierens ansvar overfor friske	
			eldre -gerontologi - eldreomsorg	15
		4.2.2	Føde og barselpleie	16
		4.2.3	Sykepleierens ansvar innenfor	
			helsefremmende og sykdomsforebyggende	1.0
		4.2.4	arbeid	18
		4.2.5	Bedriftshelsetjenesten	19 19
		4.2.3	Sykepiele cii psykisk devikiingshelimede	19
5.0		SYKEPLEIE	NS NATURVITENSKAPELIGE GRUNNLAG	20
	5.1	ANATOMI -	FYSIOLOGI	20
	5.2	BIOKJEMI		25
	5.3		OGI	26
	5.4	GENERELL	PATOLOGI	28
6.0	SYKE	PLEIENS SA	MFUNNSVITENSKAPELIGE GRUNNLAG	30
	6.1	PSYKOLOGI		31
	<b>.</b>	6.1.1	Grunnleggende psykologi	31
		6.1.2	Kommunikasjon	31
		<b></b>		
	6.2	SAMFUNNSF	AG	32
		6.2.1	Organisering av helse- og	
			sosialvesenent	32
		6.2.2	Forskningsmetode og	
			oppgaveskrivning	32

	7.1	KRITERIER	FOR VEILEDET PRAKSIS	33
		7.1.1 7.1.2	Introduksjon av studentene i praksisfeltet	33
		7.1.3	studentenes og praksisveileders ansvar/ oppgaver	34
			studentenes vaktplaner	35
	7.2	PRAKSISOM	RÅDER	36
		7.2.1 7.2.2 7.2.3	Grunnleggende sykepleie	36 38 42
				42
	7.3	OBLIGATOR:	ISKE OPPGAVER I FORBINDELSE MED JDIER	51
		7.3 1	Pleieplan i tilknytning til praksis- studier i grunnleggende sykepleie	51
		7.3.2 7.3.3	Egne mål for praksisperioden	51 51
8.0		EKSAMENER		55
	8.1	OVERSIKT O	OVER EKSAMENER	55
	8.2	VEKTLEGGIN	NG AV DE ULIKE DELER I OPPGAVEGIING	55
9.0		OBLIGATOR	ISK STUDIEDELTAKING/FREMMØTEPLIKT	57
10.		LITTERATU	RLISTE	61
11.		VEDLEGG .		64
VEDLI	EGG 1	TAUSHETSLO	ØFTE	64
VEDLI	EGG 2	ARBEIDSDRA	AKTEN	65

#### 1.0 FORORD

Første forslag til fagplan ble utarbeidet våren 1986 av fagutvalg bestående av lærerrepresentanter, studentrepresentanter og representant fra praksisfelt. Denne ble godkjent i høgskoleråd Juni 1986.

Planen ble prøvet ut studieåret 86/87. Det ble foretatt en mindre revisjon på bakgrunn av evaluering etter prøveåret.

I samsvar med Rammeplan for 3-årig grunnutdanning i sykepleie, August 1987, ble fagplanen noe endret i forhold til vektlegging av ulike fag, antall sider i pensum og en utvidelse av veiledet praksis for skoleåret 1988/89.

Revidert fagplan godkjent i høgskoleråd juni 1988.

Økning av antall studenter til skoleåret 1989/90 gjorde det nødvendig med en endring i organisering av de praktiske studier. Revidert fagplan godkjent i høgskoleråd juni 1989.

For skoleåret 1990/91 ble det en liten endring i vekttall på naturvitenskaplig og samfunnsvitenskaplig område, samt endring i litteratur til de samme områdene.

Fagplanen med endringer ble godkjent i høgskoleråd i juni 1990.

Den største endringen for skoleåret 1991/92 er at praksisperioden med fokus på forebyggende helsearbeid er delt i tre perioder, som fordeler seg med 2 uker i forebyggende helsearbeid, 2 uker på føde/barselavdeling og 4 uker til prosjektarbeid.

I tillegg er utarbeidet retninglinjer for veiledningsoppgaver i 2. og 3. studieår, og obligatorisk studiedeltaking/fremmøteplikt.

#### 2.0 UNDERVISNINGSMÅL

Fokus for undervisningen i 1. studieår er i det første semestret grunnlagstenkning og grunnleggende sykepleie, og i det andre semestret sykepleie i forhold til friske mennesker, spesielt utsatt for helsesvikt.

Denne siste gruppen omfatter mennesker som kan ha øket risiko for helsesvikt dersom det ikke iverksettes forebyggende tiltak. Den økte risiko kan ha ulike årsaker som alder, kosthold, arbeids- og bomiljø, misbruk av medikamenter og rusmidler, medfødte og arvelige faktorer, utviklingshemming og graviditet.

Målene tar utgangspunkt i høyskolens utdanningsfilosofi/idegrunnlag og de overordnede utdanningsmål.

Målene er sentrert om begrepene menneske - miljø - helse - sykepleie, om de sykepleierfunksjoner studenten bør lære i årsenheten og om aktivitet m.h.t. egen læring og utvikling.

Målene er et hjelpemiddel for studentene for å få oversikt over høyskolens forventninger m.h.t. utdanningsnivå og for at studentene selv skal kunne vurdere egne behov for undervisning og veiledning.

#### Målet er at studenten:

#### MENNESKE:

- viser enkeltmennesket anerkjennelse og respekt.
- gjør rede for menneskets biologiske, åndelige, psykologiske og sosiale behov.
- forstår at mennesket fungerer som en helhet, hvor samspillet mellom åndelige, fysiske, psykiske og sosiale dimensjoner påvirker dets livssituasjon og helsenivå.

#### MILJØ:

- har kunnskaper om hvordan menneskets indre og ytre milj $\phi$  gjensidig påvirker hverandre
- identifiserer faktorer og forhold i mennesket og dets omgivelser som hemmer eller fremmer helse og egenomsorg.

#### HELSE:

- forstår at helse både har et subjektivt og et objektivt innhold, som begge påvirker menneskets opplevelse av helse og sykdom
- ser helse som et viktig mål for sykepleie og bygger på det enkelte menneskets ressurser for å nå dette mål
- ser sammenhengen mellom menneskets egenomsorgskapasitet og helsenivå
- ser betydningen av forebyggende sykepleie for å vedlikeholde egenomsorg og helse.

#### SYKEPLEIE:

- ser sykepleiefagets utvikling i et historisk/filosofisk perspektiv, og ser hvordan samfunnsforhold påvirker dette
- har innsikt i begreper som er grunnleggende for sykepleie, og kan gjøre rede for konsekvenser av ulike sykepleiesyn
- utvikler et forpliktende grunnleggende syn på verdier i sykepleien
- utøver sykepleie i samsvar med sykepleiernes etikk-kodeks og menneskerettighetserklæringen
- forstår sykepleierens funksjon og funksjonsområder med tanke på å opprettholde/fremme helse og egenomsorg hos friske og utsatte grupper av befolkningen
- samarbeider med helsepersonell om å gi råd, støtte og undervisning til friske og utsatte grupper i forbindelse med opprettholdelse av helse og/eller egenomsorg.

#### SYKEPLEIEFERDIGHETER:

- \* Kommunikasjon/interpersonlige ferdigheter:
- er oppmerksom på egne reaksjoner under samarbeid med medstudenter, medarbeidere og pasient
- viser en åpen og problemløsende holdning i kommunikasjonen
- praktiserer ulike kommunikasjonsmetoder, og tilpasser disse til forskjellige situasjoner.

- \* Sykepleierfunksjoner:
- utvikler ferdigheter og har trygghet i grunnleggende sykepleie, behersker enkle prosedyrer, og utfører egenomsorgshandlinger i samarbeid med pasienter
- oppøver evnen til å anvende ulike fremgangsmåter for datasamling som:
- . intervju
- . observasjon
- . undersøkelse
- identifiserer og vurderer enkle sykepleieproblemer, og medvirker til å løse problemer i forhold til svikt, eller fare for svikt i egenomsorg
- utarbeider og bruker en sykepleieplan som hjelpemiddel for å yte individuell sykepleie
- er oppmerksom på pedagogiske prinsipper ved informasjon, veiledning og undervisning av pasienter/klienter og medstudenter.

#### EGEN LÆRING OG UTVIKLING:

- arbeider med egen personlig og faglig utvikling
- tar ansvar for egen læring
- tar medansvar for å skape og opprettholde et faglig og sosialt stimulerende miljø i skolen og i praksisfeltet
- tar imot utfordringer, og anvender en problemløsende metode i analyse og bearbeidinger av forskjellige oppgaver.

Anatomi/ Fysiologi/ Biokjemi Mikrobiologi/ Patologi Psykologi

159101051

**EKSAMENER:** 

\* Sykepleie

UKE: 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 4 5 6 7 18 EKSAMEN EKSAMEN JULEFERIE TEORI: GRUNNLAGSTENKNING I SYKEPLEIE 14 UKER TEORI 4 UKER - Menneskets grunnleggende behov Fokus: Friske mennes-ANATOMI PSYKOLOGI SYKEPLEIE ker som er **PSYKOLOGI** spesielt utsatt for helsesvikt

UKE: 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 19 20 21 22 23 24 25 26 2.7 EKSAMEN TEORI 4 UKER SA Fokus: Friske PRAKSIS 8 UKER PRAKSIS 8 UKER Fremlegg Grunnleggende sykepleie -Forebyggende helsearbeid 2 uker av m/evaluering Fødeavdeling 2 uker rapporter SYKEPLEIE mennesker Prosjektarbeid 4 uker og som er prosjektspesielt arbeid Forebyggende helsearbeid 2 u. Grunnleggende sykepleie utsatt for Fødeavdeling 2 u. m/evaluering helsesvikt Prosjektarbeid 4 u. Ι Fremlegg av 2 uker prosjektarbeid

. 5

#### 4.0 SYKEPLEIE SOM KUNNSKAPSOMRÅDE SYKEPLEIEFAGET DEL I OG DEL II

Vekttall: 5 ):400 arbeidsinnsatstimer
 derav ca. 230 timeplanlagte timer

#### OVERSIKT OVER INNHOLD

4.1 SY	KEPLEIEFAGET DEL I - ca. 160 timer		
4.1.1.	Sykepleiens historiske/filo- sofiske og etiske grunnlag		
	- Sykepleiens historiske grunnlag	12	t
	- Sykepleiens etiske grunnlag	14	t
	- Sykepleiens filosofiske grunnlag. Grunnleggende begreper/teorier	34	t
	Grunnleggende sykepleiebehov	65	t
	Sykehushygiene	10	t
	Demonstrasjon av metoder/prosedyrer. Praktiske øvelser	25	t
4.2 SY	KEPLEIEFAGET DEL II - ca. 70 timer		
4.2.1	Sykepleierens ansvar overfor friske eldre. Gerontologi - Eldreomsorg	16	t
4.2.2	Føde- og barselpleie	20	t
4.2.3	Sykepleierens ansvar innenfor helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	18	t
4.2.4	Bedriftshelsetjenesten	8	t
4.2.5	Sykepleie til psykisk utviklingshemmede	8	t

- 4.1 SYKEPLEIEFAGET DEL I ca. 160 t
- 4.1.1 SYKEPLEIENS HISTORISKE/FILOSOFISKE OG ETISKE GRUNNLAG.

#### Historisk grunnlag - ca. 12 t

Sykepleietanker fra de tidligste tider Karakteristiske trekk ved:

- menneskesyn
- miljø
- helse
- sykepleie

#### Utvikling av organisasjoner:

- Røde Kors
- ICN
- SSN
- NSF

#### Sykepleierutdanning:

- Når og hvordan startet den?
- Kaiserwerthskolen
- Nightingaleskolen
- Norske skoler
- Spesial- og høyere utdanning
- Overgang til høyskoler og universiteter

#### Sykepleie i kvinnehistorisk perspektiv:

Pensum: Kompendium utarbeidet ved ASH

#### Sykepleiens etiske grunnlag:

- Hva er etikk
- Verdier og normer
- Etiske modeller
- Livssyn menneskesyn åndelig omsorg
- Respekt, ansvar, medmenneskelighet
- Taushetsplikten

Pensum: Aadland, Einar: Etikk for helse- og sosialarbeidarar.
Det Norske Samlaget, 1990.
s. 15 - 126.

Yrkesetiske retningslinjer.

Sykepleiens filosofiske grunnlag. Grunnleggende begreper/teorier - ca. 34 t

#### Mennesket - Menneskesyn - Miljø:

- Den biofysiologiske, psykiske, sosiale og åndelige dimensjon av mennesket-Helhetlig menneskesyn
- Samspill menneske-miljø
- Abstrakt miljø Konkret miljø
- Menneskesyn Menneskerettighetserklæringen

#### Helsebegrepet:

- Sykepeleierens etiske fundament
   W.H.O.'s helsestadier og helsedefinisjon
- Andre helsedefinisjoner (fellestrekk)
- Samfunnsfaktorer som påvirker helse

#### Sykdomsbegrepet:

- Historikk. Definisjoner
- Elementer i sykdomsbegrepet
- Psykososiale og kulturelle prosesser ved helse og sykdom

#### Sykepleie - Egenomsorg - Omsorg:

Innholdet i sykepleiedefinisjonene Egenomsorg som sentralt sykepleiebegrep. Egenomsorg ved helsesvikt. I.C.N.'s problemområder (W. Hendersen) Egenomsorg-krav og ressurser. Orem's kategorier. Omsorg - Egenomsorg

#### Sykepleie/Sykepleiefunksjonen:

Instrumentell/Ekspressiv sykepleie Sykepleie som terapi/forskning Sykepleieprofesjonen Sykepleierens funksjoner

#### Sykepleieprosessen som samhandling:

Kommunikasjonsprosessen
Forhold som hemmer/fremmer
kommunikasjon.
Om non-verbal kommunikasjon:
Lytte/berøre
Oppmerksomhet på kroppsholdning

#### Sykepleieprosessen som metode:

Diagnostisk del/Terapeutisk del.
Datasamling. Analyse og tolkning
av data. Identifikasjon av
sykepleieproblem. Formulering av
av mål og tiltak.
Iverksetting av planen. Evaluering
Pedagogisk og administrativ pleieplan

#### 4.1.2 GRUNNLEGGENDE SYKEPLEIEBEHOV - ca. 65 t

#### Menneskets behov for utveksling av o2 co2:

Respirasjon-Gassutveksling Respirasjonstilstander Årsaker til respirasjonsproblemer Observasjon av respirasjon og expectorat Forebyggende og kurative sykepleietiltak.

Blodsirkulasjonens oppgaver Puls. Blodtrykk. Minuttvolum. Akutt og perifer kretsløpssvikt. Sykepleietiltak ved sirkulasjonsproblemer.

Vesterdal II (s. 44 - 149) - 105 s

#### Menneskets behov for væske- og næringstilførsel:

Ernæring og helse.
Ernæring og sykdom.
Betingelser for å opprettholde væskeog næringstilførsel.
Væskebalanse
Kvalme - Brekninger.
Matservering. Mating.

Vesterdal II (s. 150 - 215) - 65 s

#### Menneskets behov for aktivitet, søvn og hvile:

#### Inaktivitetskomplikasjoner - forebyggende tiltak:

Forandringer i proteinstoffskiftet Forandringer i kalkstoffskiftet Sirkulasjonsforandringer Andre komplikasjoner Spesielle sykepleietiltak

#### Søvn og hvile

Søvnens betydning for helsen Fysiologiske forandringer v/søvn NREM-søvn og REM-søvn Faktorer som påvirker søvnbehovet Sykepleietiltak v/søvn/hvileproblemer

Vesterdal III (s. 80 - 96) - 16 s

### Menneskets behov for a opprettholde normal kroppstemperatur:

Temperaturens innvirkning på organismen
Varmeproduksjon - varmetap
Forstyrrelser i organismens
temperaturregulering
Feber - Febertype - Frostanfall
Sykepleietiltak v/feber og
frostanfall
Heteslag og sterk kuldepåvirkning.

Vesterdal II (s. 266 - 285) - 19 s

### Menneskets behov for å holde kroppen ren og velstelt:

Hudens oppbygging, funksjon og sensibilitet Observasjon av huden Den daglige hudpleie

- Hårpleie
- Tann og munnpleie
- Fotpleie

Decubitus - trykksår:

- årsaker disponerende faktorer
- symptomer
- forebygging
- sykepleietiltak

Vesterdal II (s. 297 - 326) - 29 s Vesterdal III (s. 42 - 58) - 19 s

### Menneskets behov for eliminasjon av avfallsstoffer:

#### Eliminasjon fra tarm:

Tarmfunksjonen.
Colon/tamperistaltikken
Defekasjonsmekanismen
Observasjon av defekasjonsforhold
og avføring.
Årsaksforhold og sykepleietiltak
v/obstipasjon, meteorismne, diare
Klysterformer, komplikasjoner

#### Eliminasjon fra urinveiene:

Urinblæren. Miksjonsmekanismen.
Urinens farge, lukt, mengde, hyppighet.
Polyuri, oliguri, anuri
Årsaksforhold og sykepleietiltak
v/urinkontinens og urinretensjon

Vesterdal II (s. 217 - 264) - 47 s

#### Menneskets behov for sosial trygghet:

#### Sansestimuli:

Hvordan sanser vi? Virkning av sanseinnskrenkning. Sansesvikt. Hallusinasjoner og illusjoner. Overstimulering. Sykepleietiltak.

Vesterdal III s. 97 - 119 - 22 s

#### Kjønnsidentitet/Seksualitet:

Sykepleierens holdinger til seksuelle behov

Vesterdal III s. 155 - 175 - 20 s

#### Død:

Spesielle problemer i dødsprosessen Psykologiske reaksjoner i dødsprosessen Psykisk støtte og trøst Fysisk omsorg.

Vesterdal III s. 212 - 233

- 21 s

Pensum: Vesterdal, Anne, <u>Sunheds- og sygepleje</u>. II og III. Lærebok for sygepleijeelever. København, Nyt Nordisk Forlag, 1986.

#### 4.1.3 SYKEHUSHYGIENE - ca. 10 t

#### EMNEOMRÅDER:

#### Hvordan infeksjoner oppstår og spres:

Smittestoff, smittekilde, smittemåte, smittemottaker s. 21 - 6 s

#### Sykehusinfeksjoner

Mikroorganismer som forårsaker sykehusinfeksjoner Hvordan smitte skjer Behov for bedre sykehushygiene Forekommst av sykehusinfeksjoner s. 171 - 9 s

Forebygging av infeksjoner hos sykehuspersonalet	s.	206	-	9 s
Personalets hygiene. Håndhygiene	s.	216	-	7 s
Pleie- og behandlingsrutiner. Pasienthygiene	s.	223	-	4 s
Regler for forebygging av smitte	s.	227	-	11 s
Desinfeksjon og sterilisering	s.	75	-	18 s
Renhold/avfall og avfallsbehandl	.s.	244	-	9 s
Hygieniske krav til barselavdeli og vanlige sengeposter	_	n 265		5 s
				78 s

Pensum: Hovig, Berit og Lystad, Arve. Infeksjonssykdommer.
Forebygging og kontroll.
Oslo, Universitetsforlaget, 1987.
Kapitler og avsnitt som i emneområdene.

## 4.1.4 DEMONSTRASJON AV METODER/PROSEDYRER PRAKTISKE ØVELSER - ca. 25 t

Hårvask Fotpleie Re tom sykeseng Toppskift og sideskift med pasient i seng Helvask av pasient i seng Måling av puls, blodtrykk og temperatur Sårskift, enkel Subcutane injeksjoner Intramuskulære injeksjoner Tannpuss, protesestell, spesielt munnstell Decubitusforebyggende utstyr, seng med vannpute Klyster/gi og ta bekken Forflytningsteknikk - arbeidsstillinger Resuscitering Stell av døde

- 4.2 SYKEPLEIEFAGET DEL II ca. 70 t
- 4.2.1 SYKEPLEIERENS ANSVAR OVERFOR FRISKE ELDRE GERONTOLOGI ELDREOMSORG ca. 16 t

#### De eldre i samfunnet

Sykepleierens plass i eldreomsorgen. Holdninger til den eldre befolkningen. Historikk og helsepolitikk perspektiv på eldreomsorgen. Den åpne eldreomsorg og aldersinstitusjoner.

Kap. 1 og 2.

#### Sykepleieansvar overfor eldre

Egenomsorg, mål, ressurser Omsorg og sykepleieansvar. Sykepleierens holdninger til eldre mennesker.

Kap. 4.

#### Psykiske og sosiale aldersforandringer

Aldring og aldersteorier. Stress- og krisereaksjoner i aldringsprosessen Aldring og mestring Institusjonalisering

Kap. 3.

Pensum: Lislerud Smebye, K. og Karoliussen, M.
Eldre, Aldring og Sykepleie.
Oslo, Universitetsforlaget, 1985.
Kap. 1, 2, 3 og 4. (ca 160 s)

#### 4.2.2 FØDE- OG BARSELPLEIE - ca. 20 t

#### EMNEOMRÅDER

#### Svangerskapet:

Svangerskapshygiene Svangerskapskontroll Befruktning Fosterutvikling Svangerskapstegn Psykiske reaksjoner Fødselsforberedelse

#### Den normale fødsel:

Innleggelse på fødeavdeling Forberedelse av den fødende Veer Fosterets stilling og leie De ulike faser i fødselen Smertelindring Undersøkelse og kontroll Sykepleie til den fødende

- . Ro og hvile
- . Ernæring
- Personlig hygiene
  Omsorg for barnets far
  Observasjon av mor og barn under og etter fødselen
  Etterbyrdstiden. Observasjon og stell

#### Det nyfødte barnet:

Spesielle observasjoner og prosedyrer Fullbårenhetstegn Stell av det nyfødte barn Hygiene Ernæring

#### Det normale puerperium:

#### Anatomiske og fysiologiske forandringer:

Psykiske reaksjoner Sykepleie til kvinnen i barselseng

- . Observasjoner
- . Hygienetiltak
- . Naturlige funksjoner
- . Familien

#### Amming:

Melkeproduksjon og melkesekresjon Forberedelse til amming. Motivering Ammeteknikk. Barn med vanskeligheter Morsmelkens egenskaper Psykiske og sosiale aspekter ved amming

# Komplikasjoner ved gravitet, fødsel og puerperium - Sykepleierens oppgaver:

Eklampsi og vaginalblødninger
Spesielle sykdomsforhold
Prematur fødsel
Seteleie
Navlestrengsfremfall
Keisersnitt
Blødninger
Mastitt
Infeksjoner
Trombose - Emboli
Puerperal psykose
Sorgreaksjoner ved dødfødsel eller misdannelser

#### Lovgivning:

Lov om barnevern Lov om adopsjon Rettigheter ved svangerskap og fødsel

4.2.3 SYKEPLEIERENS ANSVAR INNENFOR HELSEFREMMENDE OG SYKDOMSFOREBYGGENDE ARBEID - ca. 18 t

#### EMNEOMRÅDER

WHO's mål og strategi for opprettholdelse og oppnåelse av helse for alle innen år 2000:

### Helsesøsters funksjon og arbeidsområde:

Sykepleie til friske og utsatte grupper. (WHO's helsestadier).

#### Helsestasjonsvirksomheter:

Helsekontroller/undersøkelser
Vanlige infeksjoner i barnealderen / vaksinasjoner
Mentalhygienisk arbeid
Omsorgssvikt (barnemishandling)
Barn fra fremmede kulturer
Ernæring og kosthold
Ulykkesforebygging
Vaksinasjoner

#### Skolehelsetjenesten:

Helsekontroller Mentalhygienisk arbeid Rusmiddelomsorg

#### Helsesøsters samarbeidspartnere:

Tverrfaglig team
Tverretatlig samarbeid

### Helseopplysning:

#### Miljørettet helsevern

Tilsyn og kontroll Teknisk hygiene Ulykkesforebygging Ernæring Psykososiale miljøfaktorer Fysisk planlegging

Pensum: Helsedirektoratet: Helse for alle i Norge Oslo, Kommuneforlaget, 1987. Kap. 1 - 4.

Heian, Frode og Misvær, Nina: <u>Helsestasjonsboka</u> Håndbok for det praktiske helsestasjonsarbeidet. Oslo, Kommuneforlaget, 1989.

Hovig, Berit og Lystad, Arne:

<u>Infeksjonssykdommer - forebygging og kontroll</u>
Oslo, Universitetsforlaget, 1989. 2. utgave.
(ca. 45 sider).

Pensum: Helsedirektoratet: Samlet plan for utviklingsprosjekter innen det forebyggende og helsefremmende arbeid Oslo, Helsedirektoratet, 1989. (Klassesett).

Det gjøres oppmerksom på at deler og avsnitt i bøker tas ut som pensum i forhold til emneområdene.

#### **EMNEOMRÅDE**

#### 4.2.4 BEDRIFTSHELSETJENESTEN - ca. 8 t

Lov om planlegging, organisering og gjennomføring av helsetjenesten ved bedrifter Bedriftssykepleierens arbeidsområde Mennesket i arbeidsmiljøet Lov om arbeidstilsyn Lov om arbeidsmiljø Bedriftsbesøk

Pensum: Bedriftshelsetjenesten.

En orientering fra Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet, 1990.

#### 4.2.5 SYKEPLEIE TIL PSYKISK UTVIKLINGSHEMMEDE - ca. 8 t

#### Tenkningen innen omsorgen for psykisk utviklingshemmede:

Hvem er den psykisk utviklingshemmede? Rettferdighetsprinsippet Integreringsprinsippet Normaliseringsprinsippet Rettsikkerhet

## Organisering av helsetilbudet for psykisk utviklingshemmede, lokalt og regionalt:

Opplæring, arbeid Behandling Egnede boformer Meningsfylt fritid

# Funksjons- og ansvarsområde for personalgrupper innenfor omsorgen for psykisk utviklingshemmede:

Sykepleiere Vernepleiere Evt. andre grupper

Pensum: Thomassen, Jan St.: Fra institusjon til egen bolig Samspill om HVPU reformen.
Oslo, Kommuneforlaget, 1989.

#### 5.0 SYKEPLEIENS NATURVITENSKAPELIGE GRUNNLAG

Vekttall 4 ): 320 t (Arbeidsinnsats timer)
Derav ca. 150 timeplanlagte

#### OVERSIKT OVER INNHOLD:

5.1	Anatomi/fysiologi/ernæringsfysiologi	)		
5.2	Biokjemi	)	ca.	130 t
5.3	Micro biologi	)		
5.4	Patologi, generell		ca.	20 t

#### Pensum i forhold til sykepleiens naturvitenskapelige grunnlag:

Anatomi/Fysiologi	380	sider
Biokjemi	80	F1
Micro biologi	110	11
Patologi	65	**

#### 5.1 ANATOMI - FYSIOLOGI - ERNÆRINGSFYSIOLOGI - ca. 90 t

Fagområdet skal gi studentene innsikt i kroppens normale oppbyg ging, utvikling og funksjoner.

Hensikten er at studentene skal få forståelse for betingelser f normalutvikling mot helse og egenomsorg. Innholdet i undervisni er kroppens organsystemer.

Fagområdet legger grunnlag for, og er en forutsetning for sener patologiundervisning.

En tilstreber en integrasjon i undervisningen av alle områdene naturvitenskap.

#### EMNEOMRADER

#### 5.1.1 Kroppen som helhet

#### 5.1.2 Cellen

Cellen som grunnelement Cellens anatomi Cellefysiologi Cellereproduksjon Cellegenetikk

#### 5.1.3 Vev og vevstyper

Epitelvev
Binde- og støttevev
Muskelvev
Nervevev

#### 5.1.4 Sirkulasjonssystemet

Blodet:

Sammensetning Bodtypebestemmelse Hemostase

Hjertet: Anatomi Fysiologi

Blodårene: Anatomi Fysiologi

Kretsløpet:
Det store kretsløpet
Det lille kretsløpet
Portvenesystemet
Sirkulasjon hos foster

#### 5.1.5 Lymfesystemet

Beskrivelse av lymfen Anatomi Funksjon De lymfatiske organer Immunmekanismer

#### 5.1.6 Skjelett- ledd- og muskelsystemet

Skjelett- og leddsystemet:

Funksjon, vekst og knokkeldannelse Benhistologi Klassifikasjon av knokler Klassifikasjon av ledd Inndeling av skjelettet

Muskelsystemet:

Muskeltyper Hovedgrupper av muskler Muskelfunksjon/bevegelse

#### 5.1.7 Homeostase

Fordelingen - Utvekslingen
Tap til ytre omgivelser
Regulering
Natriumbalansen
Kaliumbalansen
Kalciumbalansen
Magnesiumbalansen
Fosfater
Kloridbalansen
Syre/base-regulering
Bufferaktivitet
Regulering av syre/base-balansen

#### 5.1.8 Respirasjonssystemet

Respirasjonsorganenes anatomi Respirasjonen Gasstransport Respirasjonskontroll Respiratoriske fenomener Pustemekanismer

#### 5.1.9 Fordøyelsessystemet/metabolisme

Anatomi Sekresjon, motolitet, fordøyelse Absorbsjon Ernæring og metabolisme Organiske følelser

#### 5.1.10 Urinsystemet

Nyrenes makroskopiske anatomi Nyrenes microskopiske anatomi Urindannelsens fysiologi Ureter, urinblære, urethra:

- Funksjon
- Anatomi

#### 5.1.11 Hormonsystemet

Generelle funksjoner
Hypofysen: Anatomi/fysiologi
Glandula thyroidea
Glandula parathyreoideae
De Langerhanske øyer
Glandula suprarenalis
Corpus pineale (Epifysen)
Ovariene
Testes
Placenta

#### 5.1.12 Nervesystemet

Typer av vev i nervesystemet Nervesystemets anatomi Nervesystemets fysiologi

Sentralnervesystemet: Hjernen Ryggmargen

Det perifere nervesystem: Hjernenervene Spinalnervene

Det autonome nervesystem:
Det sympatiske nervesystem
Det parasympatiske nervesystem
Kontroll av det autonome nervesystem

#### 5.1.13 Sanseorganene

Sansning og sansemekanismen Synssanser og øyet Høresansen og øret Luktesansen Smaksansen

#### 5.1.14 Huden

Hudens oppbygning og betydning Hudorganer og fysiologi

#### 5.1.15 Reproduksjonssystemet

De mannlige kjønnsorganer De kvinnelige kjønnsorganer Menstruasjonssyklus Reproduksjon

Pensum: Brodal Per, Dahl Hans A., Fossum Sigbjørn:

Menneskets anatomi og fysiologi
Oslo, J.W. Cappelens forlag, 1990.

#### 5.2 BIOKJEMI - ca. 12 t

Fagområdet skal gi studentene innsikt i de allmenne biokjemiske prosesser i organismen og i de spesielle biokjemiske prosesser i relasjon til organsystemene. Kunnskaper i faget er nødvendig som bakgrunn for å forstå sykdomsprosesser, for å yte sykepleie i forbindelse til biokjemiske prøver og undersøkelser, og i forhold til å vurdere pasientens behov for ernæring og kostveiledning.

#### **EMNEOMRÅDER**

#### 5.2.1 De almene biokjemiske prosesser

Organisk kjemi: Inndeling og oversikt

Grunnstoffoppbygningen i organismen
Kullhydratenes biokjemi
Lipidenes biokjemi
Proteinenes biokjemi
Nucleoproteinenes biokjemi
Spes. om DNA og RNA-funksjonen
Enzymene
Energien
Biologisk oxidasjon og ATP-produksjon
Hæmoglobin og andre porfyrinforbindelser

#### 5.2.2 De spesielle biokjemiske prosesser

De biologiske prosesser i blodet (m/fibrinolysen)
De biokjemiske prosesser i fordøyelseskanalen
De biokjemiske prosesser i leveren
De biokjemiske prosesser i nyrene
Hormonenes biokjemi:
Binyrene
Gonadene
Skjoldbruskkjertelen
Biskjoldbruskkjertelen
Pancreas
Hypofysen

#### 5.3 MICROBIOLOGI - ca. 16 t

Fagområdet skal gi studentene innsikt i generell mikrobiologi, smittekilder og smitteveier. Hensikten er at studentene får kunnsk om, og ferdigheter i infeksjonsforebyggende arbeid slik at de kan dette i sykepleiepraksis.

#### **EMNEOMRÅDER**

#### 5.3.1 Historikk og generell bakteriologi

Historisk innledning
Bakterienes cellestruktur
Bakterienes vekst, sporer og stoffskifte
Bakterienes ultrastruktur og konjugasjon
Patogenitet og virulensfaktor

(25 sider)

#### 5.3.2 Spesiell bakteriologi

De gram positive kokker
De gram negative kokker
De gram negative staver
De gram positive staver
Aerobe og anaerobe bakterier
Spirochaeter
Campylobacter
Mycroplasmer
Chlamydier

(ca.40 sider)

#### 5.3.3 Mykologi og virologi

De patogene microskopiske soppene Egenskaper og formering av virus Virusdiagnostikk RNA - virus DNA - virus Hepatittvirus Onkogene virus

(20 sider)

#### 5.3.4 Protozoologi

Morfologi, stoffskifte, cystedannelser Inndeling av protozoer

(8 sider)

#### 5.3.5 Laboratoriemetoder i microbiologien

Microscopi
Fargemetoder
Dyrkingsmetoder
Spesielle tester og prosedyrer
(14 sider)

#### 5.3.6 Kroppens normalflora

( 2 sider)

Pensum: Josephsen, Johs. og Schøyen, Rolf.

Microorganismer og sykdom.

Lærebok i microbiologi for sykepleiere.

Oslo, Gyldendal Norsk Forlag, 1988.

Kap. 1,2,3,4,7,8,9,10,11.

#### 5.4 GENERELL PATOLOGI - ca. 20 t

Fagområdet patologi skal gi studentene innsikt i læren om sykdommer sykdomsprosesser. Hensikten med undervisningen er at studentene skanvende kunnskaper fra patologi i:

- observasjon av pasienten
- som grunnlag for å forstå patologiske forhold og behandling
- som grunnlag for utførelse av sykepleie

#### **EMNEOMRÅDER**

#### Celleskade

Mitokondrienes funksjon Lysosomer

#### Degenerasjon

Fettdegenerasjon Fettforandringer i lever og hjerte Degenerasjon av proteinnatur Primær og sekundær amyloidose Mukoid og fibinoid degenerasjon

#### Nekrose

Koagulasjonsnekrose Kollikvasjonsnekrose Fettvevsnekrose Ostet nekrose

#### Betennelse - infeksjon

Forandringer i mikrosirkulasjonen Forandringer i permeabiliteten i åreveggen Kroniske, spesifikke betennelser

#### Generelle kretsløpsforstyrrelser

Kronisk generell kretsløpssvikt Ødem Akutt generell kretsløpssvikt-sjokk Organforandring ved sjokk

#### Regenerasjon

Normal eller fysiologisk regenerasjon Reparatorisk regenerasjon Epitelial tilheling Epidermal regenerasjon Tilheling av ulcus Faktorer som innvirker på sårtilhelingen Frakturtilheling

#### Hypertrofi - Hyperplasi - Atrofi

#### Svulster

Karakteristikk av benigne og maligne svulster Diagnosen kreft Gradering av maligne svulster Årsaker til svulster

#### Immunologi

Eksempler på immunologiske reaksjoner/sykdommer Allergi Autoimmunitet Bindevevssykdommer Transplantasjoner

#### Genetikk

Genetisk variasjon
Kromosomer
Celledeling
Genabnormiteter
Eksempler på arvelige sykdommer og kromosomale feil
Kromosomanomalier
Kjønnskromosomabnormiteter
Autosomale abnormiteter
Medfødte misdannelser

Pensum: Myhre, Eivind, Patologi.
Oslo, Universitetsforlaget, 1989.
Del 1, Kap. 1,2,3,4,6,8,9,10.

#### 6.0 SYKEPLEIENS SAMFUNNSVITENSKAPELIGE GRUNNLAG

Vekttall: 3. ): 240 arbeidsinnsatstimer derav ca. 100 timeplanlagte.

#### PSYKOLOGI - ca. 80 t 6.1.

#### 6.1.1 Grunnleggende psykologi

- ca. 60 t

Generell psykologi Sosialpsykologi Utviklingspsykologi

#### 6.1.2 Kommunikasjon

20 t - ca.

Kommunikasionsteorier Kommunikasjonsprosessen Faktorer som påvirker kommunikasjon

#### 6.2 SAMFUNNSFAG - ca. 20 t

#### 6.2.1 Organisering av helse- og sosialvesenet - ca.

8 t

Helseøkonomi og forvaltning Ressursfordeling Sykepleierens plass og funksjoner Oversikt over aktuelt lovverk

#### 6.2.2 Forskningsmetode og oppgaveskrivning

- ca. 12 t

Vitenskapelig metode Problemformulering/Litteraturstudium Undersøkelsesmaterialet: Populasjon Utvalq Ulike måleområder Oppgavekonstruksjon: Utforming av skriftlig del

I alt - 100 t

#### 6.1 PSYKOLOGI - ca. 80 t

Hensikten med undervisningen er at studentene:

- har innsikt i menneskets handlingsmønster
- blir oppmerksomme på egne og andres reaksjoner i kommunikasjon og samhandling
- lærer å bruke seg selv i kommunikasjon og samhandling

#### 6.1.1 GRUNNLEGGENDE PSYKOLOGI - 60 t

### Generell psykologi

Psykologi i historisk og samfunnsmessig sammenheng Motivasjon Emosjoner Sansing Læring

#### Sosialpsykologi

Persepsjon/sansing Sosial interaksjon Sosialiseringsprosessen Holdninger Gruppepsykologi

#### Utviklingspsykologi

Fysisk - motorisk utvikling Begrep, tenkning, språk Intelligens Personligheter Egofunksjoner

#### 6.1.2. KOMMUNIKASJON - ca. 20 t

Kommunikasjonsteorier Kommunikasjonsprosessen Faktorer som påvirker kommunikasjon

Pensum: Bunkholdt, Vigdis. <u>Lærebok i psykologi</u>.
Oslo, Tano forlag, 1989.
Del I, II og III - ca. 225 s

Grendstad, Nils Magnar. <u>Hva styrer min adferd.</u> Oslo, Didakta Norsk Forlag, 1984 - ca. 70 s

Vesterdal, Anne. <u>Sunheds- og Sygepleje I.</u> København, Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busek, 1986.

#### 6.2 SAMFUNNSFAG - ca. 20 t

Hensikten med undervisningen er at studenten:

- har kunnskap om helse- og sosialvesenets organisering og oppbygni
- får innblikk i de ressursmessige fordelingsmekanismer innen helse og sosialsektoren og de konsekvenser dette medfører.
- har kunnskap om samfunnsforholdenes innvirkning på helsetilstande og helsetilstandens innvirkning på samfunnsforholdene.
- har kjennskap til aktuelt lovverk innenfor helse- og sosialsektor
- har kunnskap om vitenskapsteoretiske emner og forskningsmetoder.
- er oppmerksom på etiske retningslinjer i forhold til oppgaveskriv

#### 6.2.1 ORGANISERING AV HELSE- OG SOSIALVESENENT - ca. 8 t

Helseøkonomi og forvaltning Ressursfordeling Sykepleierens plass og funksjoner Lovgivning

#### 6.2.2 FORSKNINGSMETODE OG OPPGAVESKRIVNING - ca. 12 t

Vitenskapelig metodikk
Problemformulering/litteraturstudier
Undersøkelsesmaterialet:
Populasjon
Utvalg
Ulike målemetoder
Oppgavekonstruksjon:
Utforming av skriftlig del

Svendsson, Elisabeth. <u>Forskningsmetode</u>.

Grunnbok for helsearbeidere.

Oslo, Tanum-Nordli forlag, 1984, - ca. 100 s.

#### 6.2.3 EDB UNDERVISNING - ca. 14 t

Generell EDB-kunnskap.
Praktisk bruk av forsknings- og statistikkprogram.
Tekstbehandling - tilbud om kurs.
(Tilpasses årsenheten i en overgangsordning).

Pensum: Lahnstein Geir og Henriksen Kjell Henrik:

EDB for Helsepersonell.
Oslo, NKI forlag, 3. utg. 1988, s. 12-29 og s. 81-9

Kurshefte i Word Perfect (som vi bestiller til høst

## 7.0 **PRAKSISSTUDIER**

I 1. studieår er det <u>en</u> veiledet praksisperiode på 8 uker (4 vekttall). Fokus for praksisstudiene er grunnleggende sykepleie. Av studentenes totale studietid skal det i praksis timeplanlegges 30 timer pr. uke i gjennomsnitt for perioden. Det totale timeplanlagte praksisstudiet vil derfor være på min. 240 effektive timer for hver veiledet praksisperiode. Regelen er likevel at studenten har fri på bevegelige helligdager.

Den veiledede praksisperioden har 5 hovedmål:

- 1. Studentene skal få øvelse i å anvende kunnskapsstoff.
- 2. Studentene skal hente kliniske kunnskaper.
- Studentene skal oppøve ferdigheter.
- 4. Studentene skal oppleve yrkets karakter og utfordringer.
- 5. Studentene skal oppøves i ansvarlighet

### 7.1. KRITERIER FOR VEILEDET PRAKSIS

Veiledet praksis har følgende kriterier:

- undervisningen skal være planlagt og målrettet
- praksisstudiet skal være relevant for sykepleierfunksjonen
- studentene skal ha veiledning før, under og etter praksisstudiene

I tillegg skal følgende retningslinjer følges: Veiledning skjer ved:

- a. Lærerkontakt i praksis og
- b. Fast sykepleierkontakt med studenten
- at studentenes praksistid er 30 timer pr. uke i gjennomsnitt for hver periode
- at hver periode er på minimum 4 vekttall

## 7.1.1 INTRODUKSJON AV STUDENTENE I PRAKSISFELTET

Det er ønskelig at ansvarlig sykepleier introduserer studentene 1. dag. Dette skjer ved omvisning og orientering om praksisstedet. Videre er det ønskelig at målsettingen for praksisstudiene drøftes. 7.1.2 SYKEPLEIERHØGSKOLEN/HØGSKOLELÆRERS, STUDENTENES OG PRAKSISVEILEDERS ANSVAR/OPPGAVER.

If  $\phi$  lge Rammeplanen for sykepleierutdanning er lærer, student og praksisveileder tildelt f $\phi$ lgende roller:

## Lærerrollen:

- -Læreren skal hjelpe studenten til å integrere teori og praksis.
- -Læreren skal være veileder og kontaktperson fra høgskolen i forhold til praksisveileder.
- -Lærer gir tilbud om 2 veiledningskonferanser pr. student i den veiledede praksisperioden. Lærer deltar i evalueringskonferanser

## Studentrollen:

- -Studenten skal delta aktivt i både utforming av studieopplegget høgskolen og sitt eget studium.
- -Studenten skal gjøre seg kjent med høgskolens målsetting for praksisperioden. Dessuten skal studenten i løpet av den veilede praksisperiode utarbeide sin egen målsetting.

## Praksisveilederrollen:

- -Praksisveileder gir veiledning til studenten og tilrettelegger gode studiesituasjoner sammen med studenten.
- -Praksisveileder evaluerer studenten underveis, halvveis i studieperioden og ved slutten av perioden.

# 7.1.3 RETNINGSLINJER FOR KONSTRUERING AV STUDENTENES VAKTPLANER.

Studenten og praksisveileder setter opp vaktplan i samarbeid før, eller når praksisstudiene starter. Kopi av vaktplanen leveres-/sendes til høgskolelærer med tanke på avtale om konferanse-/følgedager.

Hver praksisuke er på 30 timer.

Praksistiden legges fortrinnsvis på ukens fem første dager, med et gjennomsnittlig timetall på 6 timer pr. dag.
Spisepause kommer utenom dette.

Vaktene kan være fordelt på dag og kveldstid og i spesielle tilfeller nattetid, ut fra en vurdering for å finne best mulig læresituasjoner for studentene.

Innenfor denne tidsramme gis studentene noe anledning til å arbeide med sitt skriftlige materiale tilknyttet praksisstedet. F.eks. innhenting av informasjon; intervjuer o.s.v.

Studentene disponerer 20 timer pr. år til klasseråd. Av disse kan 10 timer tas av praksisstudiene. Klasserådet legges til slutten av dagen for at det skal gå minst mulig utover praksisstudiene.

# 7.1.4 RETNINGSLINJER FOR VEILEDNINGSOPPGAVER I 1. OG 2. UTDANNINGSÅR.

Ut fra kriterier for bestått praksis i 2. og 3. år skal studentene kunne veilede og undervise studenter på tidligere utdanningsnivå i sykepleiefaglige oppgaver.

Veiledningen skal være et samarbeid mellom student, praksisveileder, høgskolelærer og medstudent.

Veiledning og undervisning skal ta utgangspunkt i medstudentens behov og være i samsvar med skolens mål og studentens egne mål for praksisperioden. Studenten må få evaluering/tilbakemelding på sin veiledning og undervisning fra praksisveileder, høgskolelærer og medstudent. Den veiledende studenten deltar ikke ved medstudentens sluttevaluering.

Utførelsen av undervisning og veiledning har betydning ved sluttevaluering.

Veiledningsoppgaver studenter skal kunne påta seg:

- Undervisning om avdelingens rutiner.
- Undervisning/veiledning i grunnleggende sykepleie.
- Undervisning/veiledning i utførelse av prosedyrer.
- Undervisning/veiledning på holdninger/reaksjoner.
- Undervisning/veiledning i pleieplan/rapport.

## 7.2 PRAKSISOMRÅDER

1. studieår har to 8-ukers praksisperioder. Den ene perioden er veiledet praksis med fokus på Grunnleggende sykepleie. Den andre perioden har fokus på Forebyggende helsearbeid til friske og utsatte grupper av befolkningen.

## 7.2.1. GRUNNLEGGENDE SYKEPLEIE

Denne praksisperiode er lagt til sykehjem. I denne perioden skal studentene evalueres.

## MÅL FOR PRAKSISSTUDIER I GRUNNLEGGENDE SYKEPLEIE - 8 UKER

## Målet er at studenten:

Viser respekt for den enkelte pasient, og viser forståelse for pasientens fysiske, psykiske, sosiale og åndelige behov, og miljøets påvirkning av disse.

Identifiserer og vurderer enkle sykpleieproblemer og medvirker til å løse problemer i forhold til svikt eller fare for svikt i egenomsorgen.

Gjør bruk av sykepleiens hjelpemetoder ved å: Undervise, tilrettelegge et terapeutisk miljø, støtte fysisk og psykisk, råde/veilede, ta initiativ og utføre gjøremål for pasienten.

Utvikler ferdigheter i grunnleggende sykepleie, behersker enkle prosedyrer, og utfører egenomsorgshandlinger i samarbeid med pasienten.

Bruker hygieniske prinsipper i utøvelse av sykepleie.

Utarbeider og bruker en sykepleieplan som et hjelpemiddel for å yte individuell sykepleie.

Viser interesse og tilegner seg kunnskap og erfaring.

Viser omtanke og evne til samarbeid.

Rapporterer sine observasjoner, skriftlig og muntlig.

## 7.2.2. VURDERING AV PRAKTISK DYKTIGHET.

Praksisstudier i forhold til grunnleggende sykepleie.
Sykepleierstudent: Årskull:
har i tidsrommet : vært i praksis ved:
Fraværsdager:
Vurderingsskjemaet beskriver kriterier for Bestått/Ikke bestått.
Karakter i praktisk dyktighet baseres på kontinuerlig vurdering praksisveileder og lærer, og på utførelse av den/de obligatorisk skriftlige arbeider knyttet til praksisperioden.
Studentens skriftlige arbeide (administrativ pleieplan). Godkjent/Ikke godkjent:
Halvevaluering gjennomført
Dersom det på et tidspunkt i en veiledet praksisperiode kan være om studenten vil bestå praksisperioden, skal studenten gis skrif beskjed om dette snarest og senest 3 uker før praksisperiodens avslutning.
Ovennevnte bestemmelser er ikke til hinder for at studenten kan veiledet praksisperiode vurdert til Ikke bestått dersom ikke akseptabel praksis skjer de siste 3 uker av perioden. Ved tvil bestått praksis henvises til høgskolens vurderingsreglement.
Etter denne praksisperioden vurderes studenten til: Bestått/Ikke bestått.
Dato:
Praksisveileder: Høgskolelærer:
Student:

## RETNINGSLINJER FOR VEILEDNING OG VURDERING

## AV PRAKTISK DYKTIGHET

RITERIER FOR BESTÅTT RAKSIS	VURDERI <b>N</b> G	KRITERIER FOR IKKE BESTÅTT PRAKSIS
<ul> <li>UTØVER ETISK ANSVARLIGHET</li> <li>viser respekt for pasienten</li> <li>tar hensyn til pasient og på- rørendes behov</li> <li>bidrar til å bygge opp tillitsforhold</li> <li>overholder</li> </ul>		<ul> <li>sviktende etisk vurdering</li> <li>unnlater å ta hensyn til pasient og pårørendes behov/ønsker</li> <li>bidrar til svikt i tillitsforhold</li> <li>bryter taushets-</li> </ul>
taushetsplikten  UTØVING AV DIREKTE SYKEPLEIE		plikten
<ul> <li>planlegger og utfører pleie til pasient i forhold til grunnleggende behov</li> </ul>		- gjennomfører svikt ende planlegging og utføring av sykeleie
<ul> <li>oppmuntrer og motiverer pasienten</li> <li>støtter, veileder og underviser pasient etter behov</li> <li>bruker hygieniske prinsipper i utøvelse av sykepleie</li> </ul>		<ul> <li>sviktende oppmerk somhet for pasientens behov for oppmuntring, motivasjon, støtte undervisning og veiledning</li> <li>sviktende bruk av hygieniske prinsipper i utøvelse av sykepleie</li> </ul>
<ul> <li>behersker enkle prosedyrer</li> <li>utvikler prakt- iske ferdigheter i grunnleggende sykepleie</li> </ul>		- sviktende praktisk ferdigheter i utøvelse av sykepleie/prose- dyrer

KRIT PRAK	TERIER FOR BESTÄTT	VURDERING	KRITERIER FOR IKKE BESTÄTT PRAKSIS
	<ul> <li>observerer og         handler i         samsvar med         sine observa-         sjoner</li> <li>er oppmerksom</li> </ul>		- svikter i forstå else av sammen- hengen mellom observasjon og handling - sviktende ut-
	på utnytting av tid og ressurser		nytting av tid og ressurser
3.	TAR INITIATIV TIL Å LÆRE:		
	<ul> <li>utarbeider egne mål for praksis- perioden</li> </ul>		<pre>- unnlater å ut- arbeide egne mål for praksis- perioden</pre>
	<ul> <li>utnytter lære- situasjoner i praksis</li> </ul>		- unngår lære- situasjoner
	<ul> <li>erkjenner sin kompetanse og begrensning</li> </ul>		- handler i uover- ensstemmelse med sin kompetanse
	<ul> <li>ber om infor- masjon og veiledning</li> </ul>		- ber ikke om hjel eller veiledning
	<ul> <li>vurderer egen styrke og svakhet</li> </ul>		- viser liten inns i egen styrke/ svakhet
4.	KOMMUNIKASJON OG SAMHANDLING		
	<ul> <li>er oppmerksom på betydningen av å lytte</li> </ul>		- er uoppmerksom i kommunikasjon
	<ul> <li>er oppmerksom på non-verbale uttrykk</li> </ul>		- overser non-verb uttrykk
	<ul> <li>uttrykker seg klart i skrift- lig og muntlig rapportering</li> </ul>		- uklar og mangelf rapporterinmøter
	<ul><li>viser omtanke og evne til samarbeid</li></ul>		- viser liten omta og evne til samarbeid
	<ul> <li>møter presis og gir beskjed om fravær</li> </ul>		- møter upresis og overholder ikke avtaler



## 7.2.3. FOREBYGGENDE HELSEARBEID TIL FRISKE OG UTSATTE GRUPPER AV BEFOLKNINGEN

Denne perioden er delt i tre områder:

2 uker: Føde/barselavdeling - F/B.

2 uker: Forebyggende helsearbeid i forhold til:

HelsesøstertjenesteBedriftshelsetjeneste

Psykisk utviklingshemmedeFriske eldre (aldershjem)

4 uker: Prosjektarbeid (i grupper)

OVERSIKT OVER FORDELING AV STUDENTER I PRAKSISSTUDIER I FOREBYGGENDE HELSEARBEID

2 uker	2 uker	4 uker	
Føde/Barselavd.	Forebyggende	Prosjektarbeid	
Forebyggende	Føde/Barselavd.	Prosjektarbeid	
Prosjektarbei	id	Føde/Barselavd.	Forebygge
Prosjektarbei	Ld	Forebyggende	Føde/Bars

MÅL FOR PRAKSISSTUDIER I FORHOLD TIL FRISKE MENNESKER OG MENNESKER SOM ER SPESIELT UTSATT FOR HELSESVIKT - 6 UKER, 2. SEMESTER.

# Forebyggende helsearbeid overfor barn/foreldre - 2 uker.

- kjenner til lovverket som denne delen av det forebyggende helsearbeid bygger på.
- kjenner helsesøsters ansvars- og funksjonsområde
- ser betydningen av informasjon, veiledning og undervisning til foreldre/barn, ungdom og eldre med tanke på å opprettholde best mulig helse og egenomsorg.
- ser betydningen av skolehelsetjenesten
- ser betydningen av å arbeide planmessig med problemfylte familiesituasjoner.
- deltar i det forebyggende helsearbeid for foreldre og barn, ungdom og eldre og funksjonshemmede.
- er oppmerksom på spesielle forhold i bakgrunn/kultur hos innvandrere som kan bidra til å skape problemer.
- har kunnskaper om samfunnshygiene og interesserer seg i samfunnshygienisk arbeid med tanke på å opprettholde god helse i befolkningen.
- ser betydningen av tverrfaglig samarbeid.

MÅL FOR PRAKSISSTUDIER I FORHOLD TIL FRISKE MENNESKER SOM E SPESIELT UTSATT FOR HELSESVIKT.

# Forebyggende helsearbeid overfor psykisk utviklingshemmede - 2 uker.

- kan redegjøre for fylkets/kommunens omsorgstilbud aktivitets/skoletilbud, og behandlingstilbud for de psykis utviklingshemmede.
- får innsikt i den psykisk utviklingshemmedes livssituasjor og i de pårørendes opplevelse av situasjonen.
- føler øket trygghet i omgang med psykisk utviklingshemmede.
- ser betydningen av forebyggende helsearbeid for å vedlike holde/bedre den psykisk utviklingshemmedes helse og egenom sorg.
- ser og vurderer svikt eller fare for svikt i egenomsorgen, om medvirker til å løse egenomsorgsproblemer ut fra den enkelte ressurser.
- bidrar til å opprettholde et godt og trivselsfremmende milj i boligen/institusjonen.

MÅL FOR PRAKSISSTUDIER I FORHOLD TIL FRISKE MENNESKER SOM ER SPESIELT UTSATT FOR HELSESVIKT.

# Forebyggende helsearbeid overfor friske eldre - 2 uker.

- kan redegjøre for eldreomsorgens plass og funksjon i helse/ sosialomsorgen innen kommunen.
- har forståelse for det å bli gammel i dagens samfunn, og utvikler respekt og omtanke for eldre mennesker.
- ser betydningen av forebyggende helsearbeid for å øke den eldres trivsel og egenomsorg.
- deltar i å tilrettelegge et utviklende/stimulerende miljø til de eldre.
- forstår betydningen av å støtte og oppmuntre de eldre til å ta initiativ og avgjørelse, til å tilpasse seg en ny situasjon og/eller til å lære nye ferdigheter.
- samarbeider med den eldre om å utføre de gjøremål som er nødvendig for å dekke grunnleggende behov.

MÅL FOR PRAKSISSTUDIER I FORHOLD TIL FRISKE MENNESKER SOM SPESIELT UTSATT FOR HELSESVIKT:

Forebyggende helsearbeid overfor friske yrkesaktive mennesker Bedriftshelsetjenesten - 2 uker.

- kjenner lovverket som denne delen av det forebyggen helsearbeid bygger på.
- kjenner bedriftshelsetjenestens ansvarsområde, og funksjon områdene til de yrkesgrupper som samarbeider innen den tjenesten (spes. bedriftssykepleiers funksjon).
- kan redegjøre for hvordan arbeidsmiljø og arbeidstilfred stillelse kan virke innpå helse og egenomsorg.
- har forståelse for fremmedarbeideres bakgrunn/kultur, hvordan den eventuelt kan skape problemer i en arbeid situasjon.
- vurderer/diskuterer problemer og ressurser i forbindelse m forebyggende helsearbeid.
- bidrar med ideer/deltar i forebyggende tiltak som kan bed arbeidsmiljø og fremme helse for de ansatte i bedriften.

MÅL FOR PRAKSISSTUDIER I FORHOLD TIL FRISKE MENNESKER SOM ER SPEISELT UTSATT FOR HELSESVIKT:

## Forebyggende helsearbeid overfor mor og barn

## Føde/barselavdeling - 2 uker.

- kan redegjøre for normalt svangerskap, fødsel og barselperiode.
- kjenner til de vanligste komplikasjoner under svangerskap,
   fødsel og barselperiode, og de tiltak som kan være aktuelle.
- forstår betydningen av mors/fars forberedelse til fødselen.
- ser betydningen av å hjelpe kvinnen og hennes nærmeste til å bearbeide reaksjoner i forbindelse med svangerskap, fødsel og barseltid.
- kan redegjøre for det nyfødte barns behov og naturlige reaksjoner.
- kjenner til de vanligste komplikasjoner i nyfødthetsperioden og de tiltak som kan være aktuelle.
- deltar i sykepleien av den fødende, det nyfødte barn og barselkvinnen.
  - . støtter den fødende
  - lærer å stelle det nyfødte barn
  - assisterer og veileder barselkvinnen i forhold til personlig hygiene og amming.

- anvender hygieniske prinsipper i føde/barselavdelingen.
- er oppmerksom på det behov for informasjon og støtte foreld: til det nyfødte barn kan ha, og deltar i veiledning/undervisning i denne situasjonen.
- er oppmerksom på spesielle forhold i bakgrunn/kultur he innvandrere.

PRAKS	IS-BEKREFTELSE	
Frisk	e mennesker som er spesielt utsatt for helsesvikt.	
Fore	yggende helsearbeid - 6 uker, 2. semester.	
Stude	enter skal ha en praksisbekreftelse for hver 2 ukers perio	de
(3)		
Stude	ent:	
Tids	periode:	
Praks	sissted:	• • •
Frava	ersdager:	
1.	Studentens forståelse for forebyggende helsearbeid innen	det
	aktuelle felt.	
	Kommentarer fra praksisfeltet:	
	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	• • •
2.	Studentens interesse/initiativ for å tilegne seg kunnskap	er i
	forebyggende helsearbeid overfor den aktuelle klientgrupp	e.
		• • •
Stud	entens kommentar:	
Høys	kolelærers kommentar:	
Dato	: Student:	
	Praksisveiledere:	
	Høyskolelærer:	

PRAKSIS-BEKREFTELSE -	FØDE/BARSELAVD.:	
Student:		
	lavd. i tiden:	
Fraværsdager:		
målsettingen: Ja/Nei	ppgaver i avdelingen	
		• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •
Evt. kommentarer fra		
•		
Student	Høyskolelærer	
Deddelle	Thy protestates	TIGNOTOVCTICACI

Studenten har selv ansvar for å få fyllt ut skjema, få underskrif ter og levere skjemaet til ansvarlig høyskolelærer.

- 7.3. OBLIGATORISKE OPPGAVER I FORBINDELSE MED PRAKSISSTUDIER I GRUNNLEGGENDE SYKEPLEIE
- 7.3.1. PLEIEPLAN I TILKNYTNING TIL PRAKSISSTUDIER I GRUNNLEGGENDE SYKEPLEIE

Oppgaven skrives individuelt i tilknytning til sykepleiepraksis. Besvarelsen skrives som en pleieplan på vanlige cardex-kort over en periode på maks. 2 uker. Studenten utøver sykepleie i samsvar med pleieplanen i praksis så langt dette er mulig.

Pleieplanen avsluttes minst en uke før evalueringskonferansen og gjennomgås av praksisveileder eller høyskolelærer.

Besvarelsen må være godkjent av praksisveileder/høgskolelærer før studenten evalueres.

I evaluerings-konferanser kan studenten gis mulighet til en muntlig utdyping av pleieplanen hvis høyskolelærer eller praksisveileder finner dette nødvendig for eventuell godkjenning av praksis.

## 7.3.2. EGNE MÅL FOR PRAKSISPERIODEN

I den veiledede praksisperioden skal studenten utarbeide egne mål. Dette gjøres tidlig i perioden.

Studentens mål skal være i samsvar med høgskolens mål.

## 7.3.3. PROSJEKTOPPGAVE I FORBINDELSE MED FOREBYGGENDE HELSEARBEID

Hensikten med oppgaven er at studenten får:

- Mulighet for fordypning i et sentralt emne innen forebyggende helsearbeid.
- Trening i å arbeide sammen i grupper.
- Innsikt i prosjektarbeid som metode, knyttet til sykepleiepraksis.
- Trening i å formidle kunnskap til andre.

## Rammer for oppgaver:

Prosjektarbeidet skal ta utgangspunkt i forebyggende helsearbeid. Oppgaven kan være fra de områdene studenten har praksisstudier eller fra andre områder, f.eks. skoler, barnehager, institusjon for eldre/trygdede/funksjonshemmede, arbeids- og trygdekontor, flyktningemottak o.s.v. Studenten kan søke punktpraksis (d.v.s. en eller flere dager) for observasjon og/eller datasamling. Studenten har selv ansvar for å skaffe punktpraksis.

Tema og metode for datasamling må godkjennes av høgskolelærer før oppgaveskrivingen tar til. Studentene tar ansvar for å avtale tid med lærer for veiledning på prosjektet.

Prosjektoppgaven blir vurdert med kommentarer og karakter. I vurderingen inngår også fremlegg av oppgaven. Karakteren teller ikke på vitnemålet.

Oppgaven bør være fra 20 - 30 maskinskrevne sider (1 1/2 linjeavstand). Se retningslinjer for profesjonell skriving.

Oppgaven leveres senest siste dag i prosjektperioden.

Prosjektet legges frem i første teoriblokk etter prosjektperioden.

### PRAKTISK GJENNOMFØRING AV OPPGAVEN:

## Innledningsfasen

Tema for oppgaven Avgrensning av problemområde - klargjøring av målsetting Definisjon av begreper Valg av litteratur

Etter innledningsfasen skal oppgaveformuleringen godkjennes av høgskolelærer.

## Planleggingsfasen

Valg av opplegg og valg av metode for datasamling. Metodene kan være: Intervju, spørreskjema, samtale individ/grupper. Evt. andre metoder.

## Utføringsfasen

Innsamling av data Bearbeidelse av de innsamlede data Tolkning av data

## Evalueringsfasen

Evaluering av resultat/innhold Samarbeid i gruppen Mulighet for praktisk nytte av oppgaven

## Formidling av resultat

Gruppen legger frem sine prosjektoppgaver for klassen, (evt. sammen med representanter fra praksis.)

## - 54 -SØKNAD OM TILLATELSE TIL INNHENTING AV DATA

## Arendal Sykepleierhøgskole

Dato . . . . .

Til
SØKNAD OM TILLATELSE TIL INNHENTING AV DATA I FORBINDELSE MED PROSJEKTOPPGAVE.
Undertegnede student(er) planlegger å gjøre et prosjektarbeid som et ledd i sykepleierutdanningen. Denne oppgaveformen nødvendiggjør innhenting av data direkte fra institusjoner/samfunnsaktiviteter m.v., og i denne anledning søker vi om tillatelse til å kunne gjennomføre denne del av oppgaven ved
. Vi kan gi følgende opplysninger som bakgrunn for vurdering av søknaden:
<ol> <li>TEMA FOR OPPGAVEN:</li> <li>PROBLEMFORMULERING:</li> <li>METODE/DATAKILDER:</li> <li>HJELPEMIDLER (vedlegges):</li> <li>TID FOR DATASAMLING:</li> <li>BRUK AV RESULTAT:</li> </ol>
Ønskes ytterligere informasjon står vi til disposisjon. Evt. kontakt, samt svar på søknaden bes formidlet via skolen.
Den videre kontakt med de som vil bli berørt av u.s. formidles direkte av studenten som arbeider med oppgaven.
Med hilsen
student student
student student
student
Disposisjonen for oppgaven er godkjent:
Tillatelse for innhenting av data er gitt:

#### 8.0 EKSAMENENER

#### OVERSIKT OVER EKSAMENER 8.1

Det avlegges følgende 4 eksamener i 1. studieår:

Sykepleie som kunnskapsområde

Eksamen i pensum fra grunnleggende sykepleie. Del I:

Høstsemesteret.

Skoleeksamen (6 timer)

Gradert karakter.

Del II: Eksamen i pensum i forhold til friske og utsatte

grupper.

Vårsemesteret.

Skoleeksamen (6 timer)

Gradert karakter.

Sykepleiens naturvitenskapelige grunnlag:

Eksamen i anatomi/fysiologi/ biokjemi/microbiologi/patologi

Vårsemesteret. Skoleeksamen (6 t) Gradert karakter.

Sykepleiens samfunnsvitenskapelige grunnlag:

Eksamen i grunnleggende psykologi/utviklings-

psykologi og kommunikasjon.

Vårsemesteret. (Evt. høstsemesteret) Skoleeksamen (6 timer)

Gradert karakter.

#### 8.2 VEKTLEGGING AV DE ULIKE DELER I OPPGAVEGIING

## SYKEPLEIE I:

1.	Grunnlagstenkning i sykepleiefaget	ca.	50%
2.	Grunnleggende sykepleiebehov	ca.	40%
3.	Hygiene	ca.	10%

## SYKEPLEIE II:

1.	Sykepleie til friske eldre/eldreomsorg	ca.	30%
2.	Obstetrisk sykepleie	ca.	30%
3.	Forebyggende helsearbeid inkl. miljørettet helsevern	ca.	30%
4.	Bedriftshelsetjeneste/Psykisk utviklingshemmede	ca.	10%

## SYKEPLEIENS NATURVITENSKAPELIGE GRUNNLAG

## ANATOMI/FYSIOLOGI/BIOKJEMI/MICROBIOLOGI

⊥.	Anatom1/Iys1010g1/	ca.	126
	Biokjemi/Microbiolog i	ca.	15%
2.	Patologi	ca.	10%

Ca. 2/3 av oppgavene i Anatomi/fysiologi gis som åpne valgfrie oppgaver, f.eks. 2 av 4 oppgaver besvares. 1/3 gis som små kunnskapsoppgaver. Det kan også gis valgmuligheter innen biokjemi/microbiologi.

## SYKEPLEIENS SAMFUNNSVITENSKAPELIGE GRUNNLAG

## GRUNNLEGGENDE PSYKOLOGI/UTVIKLINGSPSYKOLOGI/KOMMUNIKASJON

1.	Grunnleggende psykologi	ca.	50%
2.	Utviklingspsykologi	ca.	25%
3.	Kommunikasjon	ca.	25%

Innenfor grunnleggende psykologi legges hovedvekten på åpne valgfrie oppgaver, eks. 2 oppgaver av 4 alternative.

## OBLIGATORISK STUDIEDELTAKING/FREMMØTEPLIKT.

Hele programmet, nedfelt i høgskolens undervisningsplan er obligatorisk. Det er ikke vanlig at høgskolen dispenserer fra planen.

Obligatorisk studiedeltaking vil si at studentene på en eller annen måte deltar i f. eks. obligatoriske kurs, praksisstudier, ferdighetsøvinger og ved skriftlige og praktiske oppgaver. Obligatorisk studiedeltaking kan også ivaretas ved fremmøteplikt.

I følge Rammeplanen av august 1987 skal det være fremmøteplikt til de deler av undervisningsplanen som ikke eller vanskelig kan tilegnes gjennom selvstudium, som har særlig relevans for praksis og som har betydning for pasientens sikkerhet.

Fremmøteplikt betyr at studenten er tilstede der studieaktiviteten foregår.

Ut fra dette fastsettes følgende retningslinjer for studie-deltaking :

## Prinsipp.

9.0

- studier med fremmøteplikt tilrettelegges i begrenset omfang.
- kunnskaper/holdninger testes i eksamener, prøver, oppgaver og vurdering av dyktighet i praksis.

## GENERELT VEDRØRENDE SYKEPLEIEFAGET.

Studier med fremmøteplikt omfatter:

- alle praksisstudier
- undervisning og ulike arbeider (oppgaver, seminarer, og klinikker) som er direkte knyttet til praksis
- undervisning i sentrale emner/områder innen de enkelte fag som er en forutsetning for å kunne forstå deres egenart og metode.

Deler av sykepleiefaget hvor det ikke er krav om frammøteplikt testes ved :

- teoretiske eksamener og/eller passeringsprøver, obligatorisk oppgave ifølge fagplanene
- godkjenning av tester av tekniske ferdigheter og praktiske prosedyrer

Inntil 10 % fravær kan godkjennes innen hver studieenhet med fremmøteplikt.

Fravær skal taes igjen i regulerte former, d.v.s. plan for å ta igjen fravær godkjennes av høgskolen både når det gjelder teori og praksis.

Uansett om fraværet er over eller under 10 %, men berører fastsatte krav/læresituasjoner, må det sørges for at disse blir innfridd. Dette har med godkjenning av studiene å gjøre, ikke med fravær.

## REGISTRERING AV FRAVÆR.

I praksis : Ved hjelp av føring og kontroll av studentenes vaktlister.

I teori : Registrering av tilstedeværelse.

Alt. 1: Registrering skjer ved at liste sendes rundt i klassen hvor studentene krysser av for tilstedeværelse.

Alt. 2: Registrering skjer ved at studenten innhenter bekreftelse på studiedeltaking.

## KONSEKVENSER VED OVERSKRIDELSE AV TILLATT FRAVÆR.

- ikke tillatelse til å gå opp til eksamen, jfr. eksamensreglementet p. 1.3.
- 2. studenten må dokumentere kunnskaper/ferdigheter ved f. eks. test i gjeldende fag/kurs og demonstrasjoner
- studenten må ta igjen fravær i praksisstudier som overstiger 10 %.

## UNNTAK:

- 1. Deltaking i råd og utvalg internt i høgskolen i.h.t. intern styringsstruktur registreres ikke som fravær.
- 2. Studentene kan få maksimalt 12 dager permisjon for å delta i eksternt arbeid, f. eks. som valgt tillitsmann i organisasjoner eller i offentlig regi. Studiekrav må likevel innfris.
- 3. Hvis studenten kan dokumentere tilsvarende kunnskaper som gis i kurs hvor frammøte kreves, kan de etter søknad og med innstilling fra ansvarlige lærere få fritak fra frammøte.
- 4. Studenten kan etter søknad og med innstilling fra ansvarlige lærere søke fritak fra eksamen i et fag når tilsvarende krav er oppfylt ved en annen høgre utdanningsinstitusjon

PÅ FØLGENDE OVERSIKTER ER DET FORESLÅTT FREMMØTEPLIKT PÅ DE OPPSATTE OMRÅDER I DE ULIKE STUDIEÅR.

## 1. STUDIEÅR.

## SYKEPLEIEN KUNNSKAPSOMRÅDE.

- Sykepleiens etiske grunnlag
- Demonstrasjon av metoder/prosedyrer.
   Praktiske øvelser
- Sykepleierens ansvar innenfor helsefremmede og sykdomsforebyggende arbeid
- Bedriftshelsetjenesten
- Sykepleie til psykisk utviklingshemmede
- Praksisforberedende timer

## SYKEPLEIENS SAMFUNNSVITENSKAPELIGE GRUNNLAG.

- Kommunikasjon
- Kommunikasjonsprosessen
- Faktorer som påvirker kommunikasjon
- Øvelser

## 2. STUDIEÅR:

## SYKEPLEIENS KUNNSKAPSOMRÅDE.

- Sykepleiens etiske grunnlag
- Praktiske øvelser alle
- Førstehjelp
- Kommunikasjon inkl. øvelser, rollespill
- Praksisforberedende timer

## SYKEPLEIENS SAMFUNNSVITENSKAPELIGE GRUNNLAG

- Helserett
- Katastrofeberedskap

## 3. STUDIEÅR.

## SYKEPLEIENS KUNNSKAPSOMRÅDE.

- Den fagutviklende sykepleiefunksjon
- Tema/emnedager som er definert som seminar
- Praksisforberedende timer

## 10.0 LITTERATURLISTE

OBLIGATORISK PENSUM

SYKEPLEIEFAGET, DEL I.

- Karoliussen, Mette og Smebye Lislerud, Kari. <u>Sykepleie-fag og prosess.</u> Oslo, Universitetsforlaget, 1981.
- Vesterdal, Anne. <u>Sunheds- og sygepleje II og III.</u> København, Nyt Nordisk Forlag, 1986.
- Hovig, Berit og Lystad, Arve.

  <u>Infeksjonssykdommer- forebygging og kontroll.</u>
  Oslo, Universitetsforlaget, 1989.
- Aadland, Einar. Etikk for Helse og Sosialarbeidarar. Oslo, Det Norske Samlaget, 1990.
- Kompendium Sykepleiens historie. Utarbeidet ved Arendal Sykepleiehøgskole. Arendal, 1989.
- Norsk Sykepleierforbund: Yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere (hefte).
- SYKEPLEIEFAGET, DEL II.
- <u>Bedriftshelsetjenesten.</u> Enorientering fra Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet, 1990.
- Thomassen, Jan St. <u>Fra institusjon til egen bolig.</u> Samspill om HVPU reformen. Oslo, Kommuneforlaget, 1989.
- Lislerud, Smebye, Kari og Karoliussen, Mette.

  <u>Eldre, Aldring og sykepleie.</u>

  Oslo, Universitetsforlaget, 1985.
- Haugen, Inger Eide.

  Sykepleie. Svangerskap, fødsel og barseltid.
  Oslo, Gyldendal Norsk Forlag, 1984.
- Heian, Frode og Misvær, Nina. <u>Helsestasjonsboken.</u> Håndbok for det praktiske helsestasjonsarbeidet. Oslo, Kommuneforlaget, 1989.
- Helsedirektoratet. <u>Helse for alle i Norge?</u> Oslo, Kommuneforlaget, 1987.
- Helsedirektoratet. Samlet plan for utviklingsprosjekter innen forebyggende og helsefremmende arbeid. Oslo, Helsedirektoratet, 1989.
- Hovik, Berit og Lystad, Arve.

  <u>Infeksjonssykdommer. Forebygging og kontroll.</u>
  Oslo, Universitetsforlaget, 1983.

- SYKEPLEIENS NATURVITENSKAPELIGE GRUNNLAG
- Brodal Per, Dahl A. Hans, Fossum Sigbjørn.

  Menneskets anatomi og fysiologi.
  Oslo, J.W. Cappelens Forlag A/S, 1990.
- Mainz, Jan. <u>Biokjemi.</u> København, Munksgaard forlag, 1988.
- Josephsen, Johs. og Schøyen, Rolf. Microorganismer og sykdom <u>Lærebok i microbiologi for sykepleiere.</u> Oslo, Gyldendal Norsk Forlag, 1983. Ny utgave.
- Myhre, Eivind. <u>Patologi.</u> Oslo, Universitetsforlaget, 1989.
- SYKEPLEIENS SAMFUNNSVITENSKAPELIGE GRUNNLAG
- Bunkholdt, Vigdis. <u>Lærebok i psykologi</u>. Oslo, Tano, 1989.
- Grendstad, Nils Magnar. <u>Hva styrer min adferd.</u> Oslo, Didakta Norsk Forlag, 1984.
- Vesterdal, Anne. <u>Sunheds- og sygepleje I.</u> Lærebok for sygeplejeelevene. København, Nyt Nordisk Forlag, 1986.
- Lahnstein Geir og Henriksen Kjell Henrik:

  EDB for Helsepersonell.
  Oslo, NKI Forlag, 3. utg. 1988, s. 12-29 og s. 81-99.
- Kurshefte i Word Perfect (som vi bestiller til høsten).
- Larsen, Arne Victor et. al. <u>Ledelse i helsevesenet.</u> Oslo, Helped A/S, 1987.
- Svendson, Elisabeth. <u>Forskningsmetode</u>. Grunnbok for helsearbeidere. Oslo, Tannum-Nordli, 1984.

## ANBEFALT LITTERATUR

- Røe, Berit og Marthinsen, Turid.

  <u>Prosedyrebok for sykepleien.</u>

  Oslo, Gyldendal Norsk Forlag, 1986.
- Haugen, Idun Heldal. <u>Sykepleietjenesten i kommunene.</u> Oslo, Gyldendal Norsk Forlag, 1987.
- Hellandsvik, Paul. <u>Grunnbok for kommunehelsetjenesten.</u> Oslo, Norske Kommuners Sentralforbund. 1987.

## Medisinsk ordbok.

- Lov om helsetjenester i kommunene 1987.
- Sosialdepartementet. <u>Helseplan år 2000.</u> Oslo, Kommuneforlaget.

- N.O.U. 34 levevilkår for psykisk utviklingshemmede. Oslo, 1985.
- Wyller, Ingrid. Sykepleiens historie i Norge. Oslo, Land og Kirke, 1964.
- Wyller, Ingrid. <u>Sykepleiens Verdenshistorie.</u> Oslo, Fabritius Forlagshus, 1978.
- Sandvik, Walborg og Søyland, Knut. <u>Ernæringslære for sykepleiere.</u> Oslo, Universitetsforlaget, 1983.
- Skard, Åse Gruda. <u>Hva kan vi vente av barn på ulike</u> <u>alderstrinn.</u> Sosialdepartementets småskrifter nr. 1. Oslo, Tanum Karl Johan A/S, 1986.
- Norsk Sykepleierforbund: Sykepleietjenesten i framtiden. 1989.
- Norsk Sykepleierforbund:
  Fra refleksjon til handling. 1990.

## ARENDAL SYKEPLEIERHØYSKOLE

Vedlegg :

## TAUSHETSLØFTE

Jeg forplikter meg til å overholde taushetsplikten i min virksom het som sykepleierstudent.

Jeg er kjent med lovens straff for brudd på taushetsplikten.

## Sykepleieloven paragraf 11. Sykepleierens taushetsplikt:

"Sykepleiere har plikt til, med de innskrenkninger som er fastsa i lov, å iaktta taushet om det som blir betrodd dem under utøvel sen av deres virksomhet eller som de derunder får rede på om fol sykdomsforhold eller andre personlige forhold".

Haugen, Heldal, Idun: Sykepleieloven med kommentarer Gyldendal Norsk Forlag 1984, s. 41.

## ARENDAL SYKEPLEIERHØGSKOLE

Vedlegg 2.

## ARBEIDSDRAKTEN

Formålet med arbeidsdrakten er at den skal være bekvem og hygienisk i arbeidet. Av den grunn skal den kun brukes i arbeidssituasjoner innenfor sykehus/institusjon. Arbeidsdrakten skal også være tekkelig med hensyn til sidde og vidde. Trøye/BH og underskjørt skal brukes under arbeidsdrakten. Det skal benyttes strømper/knestrømper.

Studenten får utlevert arbeidstøy på skolen, og det skal skiftes hver dag. Arbeidsdrakten skal leveres til vask på anvist sted. Det er ikke anledning til å vaske arbeidsdrakten privat.

I de avdelinger hvor privat tøy benyttes (eks. psykiatrisk avd.) skal studentene være diskret i sin påkledning. Tøyet skal være helt og rent.

Smykker bør unngås på grunn av fare for smittespredning og fare for å skade pasientene. Diskret ørepynt og glatt ring kan tillates. Bruk av kosmetikk må være diskret. Håret må være arrangert slik at det ikke faller fram i ansiktet eller nedenfor kragen. Eventuelt skjegg skal være kortklippet. Neglene skal være rene, kortklipte og uten neglelakk.

På føttene bør det brukes en god arbeidssko med nøytral farge. Skoene skal være lette å holde rene, og de skal bare brukes i arbeidssituasjonen.

Røkere må sørge for at det ikke lukter av munn eller arbeidstøy. Navnskilt skal alltid brukes til arbeidsdrakten.

Administrativ bestemmelse August 1990.